

ת"פ 2907/07 - מ.י. יחידת תביעות ש"י נגד דורון ויונית אביכזר, משה ותהילה יהלום, שלום שליסל

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 2907/07 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ'
אביכזר ואח'
ת"פ 3634/07 מ.י. ענף תביעות מחוז שומרון ויהודה נ'
יהלום ואח'
ת"פ 4142/07 מ.י. יחידת תביעות ש"י נ' שליסל
בפני כב' השופטת אילתה זיסקינד
המאשימה
נגד
הנאשמים
1. דורון ויונית אביכזר
2. משה ותהילה יהלום
3. שלום שליסל

גזר דין (לנאשמים 2-3)

כנטען בכתבי האישום בהם הודו הנאשמים (ואשר צורפו לדין מאוחד) במסגרתו של הסדר טיעון, בשלהי שנת 2006 ובתחילתה של שנת 2007, פלשו הנאשמים לחנויות המצויות בשוק הסיטונאי בחברון, אם באמצעות שבירת קיר מפריד (הנאשמים **דורון ויונית אביכזר**), ואם באמצעות העברת חפצים אישיים ומטלטלין לנכס (הנאשמים **שלום שליסל ותהילה ומשה יהלום**).

בשל כל אלו, נקבע כי הנאשמים ביצעו עבירה של הסגת גבול, לפי סעיף 447 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.
גזר דינם (המבוסס על הסכמת הצדדים) של יונית ודורון אביכזר, לפיו הם **לא** הורשעו בדינם והוטל עליהם לבצע שרות לתועלת הציבור בהיקפים שונים, ניתן ביום 9.9.13, בהתבסס על הסכמת הצדדים.

טענות הצדדים

המאשימה סבורה, כי מדובר בעבירות רכוש משמעותיות שיש בהן כדי להביא להרשעתם של הנאשמים, וכן לחייבם בתוכנית של"צ מורחבת.

לאורה של הפסיקה הנוהגת, הערך המוגן העוסק בהגנה על רכוש הזולת, ונסיבות העבירה כפי שתוארו לעיל, סוברת המאשימה כי דינם של הנאשמים להיות מורשעים בדין ומתחם הענישה הראוי צריך שיעמוד על שרות לתועלת הציבור (אף ללא הרשעה), קנס ומאסר מותנה ועד למאסר קצר בפועל.

לנוכח עברם הנקי של הנאשמים והזמן הרב שעבר מאז ביצוען של העבירות המתוארות בכתב האישום, סבור ב"כ המאשימה כי העונש המתאים צריך שיעמוד על הרף התחתון של מתחם הענישה ההולם, היינו, הרשעה, מאסר מותנה וקנס.

מנגד, סבור **ב"כ הנאשמים**, כי מדובר באירוע נקודתי שמקורו בסכסוך קרקעות אזרחי וכי הנאשמים פעלו על פי אמונתם ומצפונם, ועניין זה צריך שייזקף לזכותם של הנאשמים וצריך שיביא להתחשבות בעונשם.

עוד הוסיף ב"כ הנאשמים, כי למרשיו עומדת טענה של הגנה מן הצדק, שעניינה אכיפה בררנית של מתיישבים יהודים בנפת חברון אל מול אכיפה חלקית וסלחנית כלפי עבירות דומות הנעברות על ידי תושבים פלסטינאיים מקומיים.

טענה זו נתמכה לדבריו, בנתונים מוכחים שהושגו על ידו באמצעות שתי עתירות מנהליות שהוגשו בעניין זה.

כמו כן, הפנה ב"כ הנאשמים לתסקיר שירות המבחן העוסק בעניינם של הנאשמים כולם, וגורס כי הם, בכללותם, אנשים נורמטיביים ואין באישיותם קווים עברייניים, ועל כן נכון יהיה שלא להרשיעם בדין בשל הפגיעה העתידית התעסוקתית והחברתית של ההרשעה ולאור האיזון הנצרך.

לאור כל אלו, ולנוכח העובדה כי מאז ביצוען של העבירות המתוארות בכתבי האישום חלפו שבע שנים אשר במהלכם לא נפתחו לנאשמים תיקים נוספים, לשיטתו, אין להרשיע את הנאשמים בדינם, והעונש המתאים צריך שיעמוד על שרות לתועלת הציבור בלבד.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

מעשיהם של הנאשמים משתייכים לעבירות הרכוש במדרגן הנמוך, והן נושקות לסכסוכים אזרחיים נשואי אותן החנויות בשוק הסיטונאי בחברון.

כל אדם וכל גוף זכאי להגנתו של החוק ומערכת המשפט, בשמירה על רכושו ובהגנה מפולשים אליו.

פלישה וכניסה לטריטוריה זרה, השייכת לאדם אחר או לגוף אחר, יש בה כדי לפגוע בזכות הקניין של הבעלים החוקיים.

אם זאת, ייאמר, כי במקרה דנן, המניע לפלישה זו אינו ממון, תאוות בצע או רצון לעשות עושר ולא במשפט. המניע לפלישה הוא סכסוך ערכי (ויש שיאמרו אף לאומי), בדבר הבעלות החוקית על חלקות הממוקמות באיזור היהודי של חברון בתקופה הקודמת למאורעות תרפ"ט (1929).

הנאשמים לא הרוויחו רווח אישי מפלישה זו, ולא היו אמורים להרוויח רווח שכזה.

אין בכך כדי להצדיק את מעשיהם, אך יש בכך כדי לשפוך אור על המתואר בכתב האישום.

אף על אדמתה של חברון, ולמרות מטענה הדתי-ערכי-לאומי הרב של עיר זו, קיימת דרך מוסדרת לפתרון סכסוכים העוסקים בחלקות אדמה ובקרקעות, והיא אינה דרך של פלישה והסגת גבול. על הנאשמים היה להפנים זאת, אך הם לא עשו כן.

בהלכת כתב (ראו ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(3), 337, 342, 344) נקבע כי:

"הכלל הוא כי להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען ההיפך, שומה עליו לשכנע את בית המשפט, ששיקולי

השיקום גוברים במקרה האינדיווידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי".

לטעמי, במקרה דנן, גוברים שיקולי השיקום על השיקולים שבאינטרס הציבורי. הנאשמים עברו במסגרת ההליך הפלילי הקשור לתיק זה, חקירות ודיונים משפטיים שהציבו אותם אל מול המערכת. אני סבור, כי זה הזמן להחזירם לתחום הנורמטיבי, לצידה של המערכת ולא לנגדה.

אמנם, לא הוצגו בפניי ראיות חותכות לקשר שבין הרשעתם של הנאשמים לבין אפשרותם להתפרנס בכבוד בעתיד, אולם אני סבור כי "שיקולי השיקום" אינם משתייכים לתחום התעסוקתי בלבד, אלא יש לשייכם לכל התחומים הנושקים לאישיותם של הנאשמים (וראו לעניין זה ע"פ 1903/13 חמודה עיאשה נגד מד"י).

תחושתו הרעה של נאשם, שהוא אדם נורמטיבי בדרך כלל, שהורשע בדינו, גם היא צריכה להיבדק במסגרת "שיקולי השיקום" על אף שאין לה כל השפעה על תעסוקתו.

כך בכלל, וכך גם במקרה דנן.

שוכנעתי, כאמור, כי הרשעתם של הנאשמים שלפניי עשויה לפגוע בשיקולי השיקום (במתכונתם הרחבה, כמפורט לעיל), וכי שיקול זה גובר, בעניינם של חלק מהנאשמים על שיקולי ההרתעה והגמול.

על כל אלו, יש להוסיף את כלל אחידות הענישה. הנאשמים שדינם נגזר זה מכבר, בני הזוג אביכזר, לא הורשעו בדינם בהסכמת המאשימה ובמסגרת הסדר טיעון. יצוין עוד, כי מעשיהם של בני הזוג אביכזר היו אקטיביים יותר (שבירת קיר) לעומת מעשיהם של שליסל ובני הזוג יהלום שכללו העברת מטלטלין לשטח המוסג.

במקרה זה, מקל וחומר, עונשם של שליסל ובני הזוג יהלום צריך שיהא קל יותר מעונשם של בני הזוג אביכזר, ובכל מקרה לא חמור יותר מהם.

אף המאשימה, בהסכמתה לאי הרשעתם של בני הזוג אביכזר, מאותתת באופן מפורש ומכללא, כי "אי הרשעה" (בתוספת שרות לתועלת הציבור) הוא העונש המתאים בנסיבות העניין.

נתוני ה"פתיחה" של הנאשמים דנן (הזוג יהלומי ושליסל) דומים ואף זהים לאלו של בני הזוג אביכזר. נסיבות ביצוע העבירה קלות יותר כמפורט, עברם הנקי של הנאשמים כולם והיותם אנשים נורמטיביים בדרך כלל עומדים לזכותם.

השוני ביניהם מתבטא, אם כן, בהערכתו של שירות המבחן, הכולל שני מרכיבים עיקריים. **האחד**, מידת מסוכנות גבוהה להישנות העבירות, **והשני**, תפיסתם האידיאולוגית של הנאשמים לפיה הם רואים בתפיסת נכסים ואדמות בחברון ערך חשוב וחיוני.

בעניינו של **המרכיב הראשון**, המסוכנות, ניכר כי מבחנה של המציאות מורה אחרת מהערכת שירות המבחן. שש שנים חלפו, והשביעית תחלוף לה בקרוב, ואין כל הרשעה חדשה ברישומם הפלילי של הנאשמים, לא בעבירות שכאלו ולא באחרות. הערכת מסוכנות כבודה במקומה מונח, אך נתונים מציאותיים מלמדים על התגשמותה או הפרכתה (כפי שאירע במקרה דנן) של הערכה זו.

בעניינו של **המרכיב השני**, תפיסתם האידיאולוגית של הנאשמים, ייאמר כי יש להבדיל בין הסגת גבול משפטית להסגת

גבול אידיאולוגית. ההליך המשפטי עוסק בהסגת גבול משפטית. בעניין זה קיבלו עליהם הנאשמים את הדין, הודו במיוחס ונטלו אחריות על מעשיהם.

תפיסה האידיאולוגית אינה נסיבה לחומרה או לקולא בכל הקשור בענישה פלילית, והיא אינה מצויה בין הפרמטרים המנויים בתיקון 113 לחוק העונשין. אדם רשאי לאחוז בכל תפיסה או ראיית עולם שיחפוץ בה, כל עוד הוא אינו פועל בניגוד לחוק וכל הוא עוד הוא אינו מבצע עבירות המוצדקות על ידו בחסותה של אידיאולוגיה זו.

במקרה דנן, הנאשמים הודו בפניי. הודיה זו משמעותה קבלת הדין הפלילי. די בכך, לטעמי, כדי להשוות את עונשם עם עונשם של בני הזוג אביכזר ולא להרשיעם בדין.

לאחר שבחנתי את כל אלו, אני סבור כי לאור הפגיעה בערך המוגן, נסיבות העבירה והפסיקה הנוהגת, ראוי כי מתחם העונש ההולם יעמוד על **אי הרשעה ושרות קצר לתועלת הציבור ועד הרשעה ומאסר בפועל שאורכו מספר חודשים.**

עד כאן, ה"מעשה", ומכאן ואילך - ה"עושים".

העונש המתאים

הנאשמים שלפניי מצויים בקשת הגילאים שבין 26-47 שנים.

עברם נקי, ומאז ביצוע העבירות המתוארות בכתב האישום, לא עברו כל עבירה נוספת ולא נפתחו להם תיקים חדשים.

תסקיר שירות המבחן פורש תמונה מפורטת אודות אישיותם הנורמטיבית, ערכיותם והאחריות שהם אינם מקבלים על עצמם, בשל ביצוען של העבירות נשואות כתבי האישום.

הנאשמים הם מבצעייהן הדומיננטיים של העבירות המיוחסות להם (לעיתים אף עם בני משפחתם), אולם גילם, נסיבות המקרה, מועד ביצוע העבירה, הרקע לביצוען והעובדה כי עברם הפלילי נקי, "מושכים" את עונשם המתאים לעבר הרף נמוך, היינו שרות קצר לתועלת הציבור.

יצוין, כי שירות המבחן יצר תוכנית של"צ ה"תפורה" למידותיהם האישיות של כל נאשם ונאשם.

השאלה העיקרית הניצבת בפניי היא שאלת הרשעתם של הנאשמים.

בסוגייה זו, כאמור, כל נאשם ניצב עם מאפייניו ונתוניו האישיים, ולהלן אמנה אותם, ואפרט את השיקולים הרלבנטיים בענייניו, אולם יש לזכור כי המאשימה עצמה, בהגינותה, גרסה כי חומרת העבירה דנן אינה גבוהה ואף נמוכה עד כדי שהיא מאפשרת "אי הרשעה" (כפי שאירע בעניינם של בני הזוג אביכזר). שילוב זה, של עבירה קלה יחד עם פגיעה עתידית פוטנציאלית, אם כי בלתי קונקרטית בשלב זה, יכול שיביא לעמידה במבחנים שנקבעו בהלכת כתב, כפי שאזכרה וכפי שפורט לעיל.

שלום נתן שליסל

שלום הינו בן 26 שנים, נשוי ואב לשני ילדים. בתו הגדולה (בת כ-5 שנים) סובלת משיתוק מוחין. קצינת המבחן פורשת באריכות את קורות חייו, משפחתו המקורית ותהליכים שונים שעברו עליו במשך השנים. עברו הפלילי נקי והוא חף מהרשעות קודמות. לדבריו, בעת שעבר לבית המדובר, לא ידע כי מדובר בהסגת גבול ועל כן הוא אינו נוטל אחריות על מעשיו ורואה בהם כ"מעשה תמים" ותו לא. הוא הביע את סירובו לרצות עונש של שירות לתועלת הציבור בשל הטיפול בילדתו החולה, אך לאחר שהוזמן תסקיר משלים בעניינו עלה כי הנאשם משתף פעולה באופן מוחלט עם שירות המבחן והוא מעוניין עד מאד לבצע שירות לתועלת הציבור.

עם זאת, הטיפול בילדה הסובלת משיתוק מוחין דורש זמן רב, משאבים רבים ותעצומות נפש, ועל כן לא ראיתי לצרף עונש מוחשי נוסף ל"חבילת" הענישה בעניינו של נאשם זה, ואף צימצמתי במשהו את שעות השל"צ שיוטלו עליו.

לאחר ששקלתי את כל אלו, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

1. הנאשם, כאמור, לא יורשע בדינו.

2. מאה (100) שעות שירות לתועלת הציבור על פי התוכנית שנערכה על ידי שירות המבחן.

תהילה יהלום

תהילה, בת 36 שנים, אם ל-9 ילדים, מנהלת עסק פרטי לייצור שמן זית. קצינת המבחן פורשת באריכות את קורות חייה, ואת תפיסת עולמה הנוקשה המונעת ממנה להכיר בדעות שונות משלה.

בשל כל אלו, תהילה מתקשה לקבל אחריות על מעשיה, כפי שפורט לעיל.

קצינת המבחן מוסיפה כי קיים "סיכון גבוה להישנות התנהגות דומה בעתיד", בשל תפיסות העולם הנוקשות שצויינו לעיל. נדמה כי הערכה זו לא עמדה במבחן המציאות. מאז האירועים נשואי כתב האישום חלפו להן שש שנים וכל עבירה הדומה בנסיבותיה למקרה דנן ושאינה דומה בנסבותיה לא נעברה בהן. כל אלו, מוליכים לעברו של עונש מתאים הכולל שרות לתועלת הציבור על פי תוכנית שיקבע שירות המבחן.

לאחר ששקלתי את כל אלו, אני מטיל על הנאשמת את העונשים הבאים:

1. הנאשמת, כאמור, לא תורשע בדינה.

2. מאה ועשרים (120) שעות שירות לתועלת הציבור על פי התוכנית שנערכה על ידי שירות המבחן.

משה יהלום

משה הוא בן 42 שנים, נשוי ואב לתשעה ילדים בין הגילאים חודשיים ועד שלוש עשרה שנים.

עמוד 5

הוא לומד כאברך בכולל, ומסייע לאשתו, תהילה, בעסק לייצור שמן אותו היא מנהלת. קצינת המבחן מתרשמת כי להבנתו של משה, ניתן לפגוע בסדרי שלטון ומשפט, ככל שהדבר תואם את ערכיו ועולם מושגיו ועל כן, הוא מתקשה לקבל אחריות על מעשיו ואינו רואה בהם עבירה פלילית, עובדה המעלה, לדעת קצינת המבחן, חשש וסיכוי גבוה להישנות התנהגות זו בעתיד בשל תפיסות העולם הנוקשות שצויינו לעיל.

נדמה, כי הערכה זו לא עמדה במבחן המציאות. מאז האירועים נשואי כתב האישום חלפו להן שש שנים וכל עבירה הדומה בנסיבותיה למקרה דנן ואף שאינה דומה בנסיבותיה לא נעברה בהן.

כל זאת, מוליק אל עונש מתאים הכולל שרות לתועלת הציבור על פי תוכנית שקבע שירות המבחן והכוללת 120 שעות שרות לתועלת הציבור.

לאחר ששקלתי את כל אלו, אני מטיל על הנאשמת את העונשים הבאים:

1. הנאשם, כאמור, לא יורשע בדינו.

2. מאה ועשרים (120) שעות שירות לתועלת הציבור על פי התוכנית שנערכה על ידי שירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ב שבט תשע"ד, 13 ינואר 2014, בהעדר הצדדים.